

قلم دانشنامه فاطمی دوگونه است و با هم همخوانی ندارد

محقق داماد: قلم این دانشنامه دو گونه دیده می شود و با دقت در آن مشخص می شود برخی مولفان سابقه دایره المعارف نویسی داشته و برخی سابقه منبری و خطابه ای محض که این مساله همخوانی ندارد.

محقق داماد: قلم این دانشنامه دو گونه دیده می شود و با دقت در آن مشخص می شود برخی مولفان سابقه دایره المعارف نویسی داشته و برخی سابقه منبری و خطابه ای محض که این مساله همخوانی ندارد.

به گزارش خبرگزاری مهر، نشست نقد دانشنامه فاطمی با حضور آیت الله سید مصطفی محقق داماد، عضو فرهنگستان علوم ایران، آیت الله علی اکبر رشاد، رییس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و حجج اسلام محمد هادی یوسفی غروی، پژوهشگر تاریخ، ابوالقاسم مقیمی حاجی، رییس پژوهشگاه دانشنامه نگاری دینی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و حسن طارمی، محقق و اندیشمند معاصر و صادق آیینی وند، رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جمعی از اندیشمندان این حوزه دیروز در پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی برگزار شد.

آیت الله مصطفی محقق داماد، عضو فرهنگستان علوم ایران در این نشست با تقدیر از تدوین این اثر و ذکر خاطره ای از علامه طباطبایی گفت: روزی خدمت علامه طباطبایی شرفیاب شدیم یکی از دوستان از ایشان پرسیدند چرا دیگر چیزی نمی نویسد و کم می نویسد؟ این در زمانی بود که نگارش میزان تمام شده بود. ایشان با خواندن یک شعر پاسخ دادند و گفتند: «هر که سخن با سخن ضم کند/ قطره ای از خون جگر کم کند» در واقع ایشان می خواستند بگویند که چقدر تألیف یک کار خوب سخت است. در اهمیت این کار جای هیچ سخنی نیست و ادبیات ما با این اقدام غنی شد اما ایراد و اشکال هایی بر این اثر وارد است که برخی قابل رفع و برخی قابل تکمیل است.

وی با تأکید بر اینکه آیت الله جوادی آملی یک فیلسوف و فقیه و دانشمند و از نوادر زمان است، افزود: با این حال بعید می دانم این مرجع عالیقدر دایره المعارف نویس باشد به دلیل آن که دانشنامه فنی است که اصول خاصی داشته و لوازمی را می طلبد به طور مثال مقاله ای از آیت الله جوادی آملی چندی پیش در روزنامه ای با عنوان مرغ باغ ملکوت منتشر شد که جای تحسین دارد اما نباید در این اثر وارد می شد چرا که این مقاله، اثری عرفانی و خطابه ای است و جایی در دانشنامه ندارد که احتمال چاپ آن به زبان های مختلف می رود یا آوردن مطالب بحارالانوار که آنها نیز در خصوص حضرت زهرا (س) است، آیا کافی است؟

این استاد دانشگاه در ادامه حجت الاسلام رشاد را خطاب قرار داد و تصریح کرد: مقاله ای که تحت عنوان دیباچه از شما آمده است بسیاری از بخش های آن خطابه بوده و در قالب دانشنامه نمی گنجد. حتی در بخش امضا شما نوشته اید کمترین غلام صدیقه کبری که اگر این جمله به انگلیسی ترجمه و در اقصی نقاط آمریکا توزیع شود، آیا قابل فهم است؟ اگر چه در ایران همه خوانندگان منظور نویسنده را درک می کنند اما نباید فراموش کرد که این دانشنامه جهانی است.

وی افزود: اما مشکل دیگری که قابل حل است، ضمیمه کردن جلدی دیگر است که متن خطبه ها در آن درج شود کمک بزرگی به خواننده می کند اما در این اثر به طور مثال مقاله ای در خصوص خطبه حضرت نوشته شده اما متن خطبه موجود نیست؛ یک متن خطبه مصحح کاری که مرحوم عطاردی کرده است اقدامی درخور و شایسته است.

آیت الله محقق داماد تأکید کرد: اما در برخی از قسمت های این دانشنامه شبهات به خوبی بیان شده اما پاسخی که ذکر شده قانع کننده نیست و به سبک فقهی بیان شده در حالی که نباید این گونه باشد.

وی عنوان کرد: قلم این دانشنامه دو گونه دیده می شود و با دقت در آن مشخص می شود برخی مولفان سابقه دایره المعارف نویسی داشته و برخی سابقه منبری و خطابه ای محض که این مساله همخوانی ندارد ضمن آنکه در برخی از قسمت ها بعضی منابع ضعیف خوانده شده اما در بخش دیگری به همان منابع ضعیف استناد شده است! که این روش در آثار ملاصدرا به چشم می خورد و هر جایی که او دوست داشت با تحسین غزالی به او استناد می کرد و در جایی دیگر او را به باد بد و بیراه می گرفت.

محقق داماد خطاب به آیت الله رشاد گفت: ظاهراً شما در تدوین این اثر خود را به به رعایت طرح آیت الله جوادی آملی ملزم کرده اید و این دست شما را در این اثر بسته است.

این حقوقدان با تأکید بر اینکه بسیاری از مباحث سه جلد آخر این دانشنامه ربطی به حضرت زهرا (س) ندارد، یادآور شد: بخشی که مربوط به زن و خانواده است، ارتباطی با حضرت (س) نداشته و جای تدوین آن در دانشنامه نیست؛ همچنین نقل برخی روایات به مصلحت نیست که در این اثر بدان ها اشاره شده است.